

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institvtiones Morales

In Qvibus Vnivers[a]e Qvaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1602

3. De vulgata Latinæ editionis auctoritate.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14077

Cap. III.

De vulgata Latine editionis auctoritate.

Primo queritur, in qua lingua sacri, & Canonici libri habeant auctoritatem in rebus Fidei, & morum comprobandis: quod est quæ-
rere? An ad res Fidei confirmandas sit recurrendum ad primarias linguas, in quibus editi sunt, & conscripti libri Canonici? *Respondeo*, ad id sufficere vulgatam editionem latinam, qua vtitur Ecclesia, quoniam Spiritus sanctus Ecclesiam gubernat ac regit: & proinde, cum per tot annos Ecclesia, editione vulgata latina, sit vsa in rebus Fidei, & morum, confirmandis, consequens est, ut scriptura, quam habet vulgata latina editio, sit pro sacra, & Canonica habenda. Nec refert, si scriptura sit condita in alia lingua, ex qua sit deinde in latinam conuersa. Nam etiam si interpretum auctoritas vulgatam editionem latinam, non fecerit esse scripturam canonicam; Ecclesia tamen consensus, & vsus sufficit ad eam authenticam, vel canonicam declarandam. Vnde etsi per hypothesim concedamus, inter pretem in interpretando labi potuisse; non tamen potuit Ecclesia in approbando latinam editionem errare, & deceptam quoniam habet Spiritum sanctum, sibi assistentem in approbandis, iudicandis, & declarandis Scripturis in latinum etiam sermonem conuersis: sicut etiam adest Spiritus sanctus eidem in decernendo, hos, & non illos esse libros canonicos: in definiendo hoc, & illud esse Euangelium Matthæi, Marci, Luca, & Ioannis.

Secundo queritur, quantæ auctoritatis sit vulgata latina editio? *Respondeo*. Concilium Tridentinum, sessione quarta ita definiuit. *Insuper eadem sacrosancta Synodus considerans non parum vitia et vitia esse posse Ecclesia Dei, si ex omnibus latinis editionibus, que circumferuntur, sacrorum librorum, quoniam pro authenticis habenda sunt, motest: statuit, & declarat, ut hec ipsa vetus, & vulgata editio, que longo tot seculorum vsu in ipsa Ecclesia probata est, in publicis lectionibus, disputationibus, prædicationibus, & expostionibus, pro authentica habeatur, & ut nemo illam rejicere quous prætextu audeat, vel presumat.* Hinc colligitur, quid sit dicendum, cum queritur, an in sacrarum litterarum intelligentia, sit recurrendum ad Hebraica, vel Græca exemplaria, & an vulgatæ latinæ editionis codices sint per Hebraicos, vel Græcos corrigendi. *Olim enim multa esset latinorum codicum varietas, Patres dicebant ad Hebraicos, vel Græcos codices recurrendum esse.* Sic Hieron. in lib. aduersus Heliodorum in epi. ad Marcellam ad Damasum, & cap. 8. Zachar. Sic Aug. lib. 2. de doctr. Christiana. cap. 15. Sed postquam tam longo vsu vulgata latina editio est in Ecclesia approbata, & Concilij Trident. auctoritate confirmata, & Romanorum Pontificum testimonio munita, non est, quod ad Hebraica, vel Græca exemplaria recurramus, aut quod vulgata latina editio per Hebraicos, vel Græcos codices emendetur: ipsa per se satis est, ad fidei dogmata stabilienda.

Tertio queritur, An ex huiusmodi approbatione vulgatæ, & latinæ editionis damnetur exemplaria hebraica, vel Græca, ex quibus tam-

quam ex fontibus latina editio fluxit? *Respondeo*, concilium nihil decreuisse de hebraicis, aut græcis exemplaribus, quæ nunc extant, sed inter latinæ editiones veterem vulgatam tamquam authenticam recepisse: quare hebraica, vel græca lectio in concilio damnata non est. Sed quæres, an suam fidem, & auctoritatem etiam nunc retineant exemplaria Hebraica, & Græca, quam ante habebat? *Respondeo*, retinere quidem vbi incorrupta, & integra fuerint, ita tamen, ut si cum sensu vulgatæ latinæ editionis omnino pugnent ea, quæ nunc extant Hebraica, siue Græca exemplaria, pro canonica scriptura sit nobis habenda vulgata latina editio, posthabito contrario sensu hebraicæ, vel græcæ lectionis: numquam enim in rebus Fidei, & morum dubius sensus est eligendus, aut sequendus, reiecto certo, & indubitato: sed Ecclesiæ decreto, vel vsu approbata est latina vulgata editio: ergo sensus, quem certo, & euidenter reddit nobis, est certus, & indubitatus; at quem reddit hebraica, vel græca lectio, quæ nunc extat dubius, est incertus, quoniam nihil certi de ea lectione Ecclesia constituit, ergo tenendum est certum, relinquendum incertum, & ambiguum. *Quæres deinde: Quid si sensus hebraicæ, vel græcæ lectionis non sit vulgatæ contrarius; sed solum ab illa diuersus? Respondeo*, quotiescumque eum sensu vulgatæ latinæ editionis aliqua ratione stare potest, eum à Concilio minime damnari, improbari: unde permissum est nobis alios sensus diuersos quidem, non tamen vulgatæ contrarios ex hebraicis codicibus eruere, ad aliorum in vita, & moribus profectum iuuandum, & promouendum.

Quarto queritur, An vulgata latina editio rãta sit auctoritatis, ut omni careat errore? *Respondeo*, pro certo habendum apud Catholicos, eam omni errore vacare in Fide, & moribus. An verò in reliquis extra Fidem, & mores, aliquem errorem contineat, inter Catholicos dubitatum est; quibusdam asserentibus, eam esse à Concilio approbatam tamquam immunem, & liberam ab omni Fidei, & morum errore; non tamen ab alijs; & proinde aliqua in ea esse vitia, ite aliqua, quæ clarius, significantius, proprius, verius, & melius verti potuerint. Itè, aliqua esse male traducta, aliqua in contrarium, & alienum sensum conuersa, id probant testimonio Catholicorum virorum, qui post Concilij Tridentini decretum scripserunt; videlicet *Veg. super Conc. Trident. lib. 15. c. 9. prope finem. Sixti senensis lib. 8. ad finem. Cani. lib. 2. de locis Theologi. ca. 13. Paynz lib. 4. de sensibus fidei Tridentine Catholice. Lindani lib. 2. de optimo genere in erpre. cap. 12. & lib. 3. cap. 10. 11. 12.* hi omnes fatentur aliquos esse in latina vulgata editione errores, non solum vitio scriptorum; sed etiã ipsius interpretis incuria, vel ignorantia. Mihi tamen verior videtur esse eorum sententia, qui opinantur, vulgatam editionem latinam, non solum in rebus Fidei, & morum omni errore carere, sed in cæteris quoque omnibus, quare licet aliqua clarius, significantius, & proprius, & latinus reddi potuerint; non tamen verius, aut simpliciter certius. Non est quod nobis multa obijciant quidam ad id probandum, quale est illud *1. sal. 73. Non est creditus cum Deo spiritus eius, pro eo*

quod diceretur, non est firmus: non firmè Deo adhaere spiritus eius, & illud I. sal. 76. *Scopebam spiritum meum, & illud Sap. 4. Spuria vitulamina non dantur radices alias: hæc & multa alia similia solum probant aliquid transferrì potuisse latinis propriis, vel clariùs.*

Sciendum item est, aliqua fuisse olim in vulgatis latinis codicibus, quæ nõ fuerunt interpretis, sed scriptorum, & typographorum vitia; quæ ex varia ipsorum latinorum codicum collatione internosci potuerunt, & debuerunt. Aliqua item latinus interpres addidit, & suppleuit interdum ex alijs scripturæ locis transposita: nonnumquam etiam aliqua adiecit ad etymologiam vocabulorum exprimentam: vel ad aliquid clariùs, expressiùs, ac distinctiùs significandum, vel ad emphasim, energiam, vim & efficaciam in hebraicis, vel græcis verbis contentam, apuùs & commodiùs explicandam, vt singula exemplis probare poteram, sed non est huius loci, & instituti.

Quintò queritur, An vulgatus latinus interpres in Scripturis vendendis Spiritum sanctum sibi peculiariter assistentem habuerit, qui ipsi verba suggererit, vel saltem sensum & sententiam dictauerit? Id affirmant nonnulli ea ratione permotiva: quia aliqui, inquit, in Ecclesia nõ esset scriptura canonica; cõ primaria originalis scriptura intercederet. Deinde, aliqui interpres in conuertendis scripturis decipi, & errare potuisset. Negant alij esse necesse, vt fateamur interpreti Spiritum sanctum assistisse, singula verba, vel etiam sententias suggerentem: sed assistisse Ecclesie in vulgata interpretatione approbanda, & proinde in huiusmodi approbatione Ecclesiam, nec fallere, nec falli potuisse: quod si alicubi interpres deceptus fuisset, Spiritus sanctus nunquam permisisset, vt Ecclesia, eam interpretatione sua auctoritate confirmaret. Unde aiunt: Interpretationem ab originali scriptura differre; quod Spiritus sanctus scriptori Canonico, & verba, & singulas sententias suppeditauerit; at verò interpreti non item, & nihilominus interpretatione Ecclesie vsu, vel decreto approbatã esse scripturam canonicam: non quod interpres ipse, aut Ecclesia eam canonicam effecerit, sed quod Ecclesia Spiritus sancti instinctu & assensu deprehenderit eam in omnibus cum originali scriptura congruere, & proinde sicut originalis est canonica scriptura; ita vulgata latina editio Ecclesie auctoritate approbata, canonica in idem est scripturæ sacræ interpretatio, tamquam Spiritus sancti magisterio cum primaria, & originali cõtinentis.

Sextò queritur, An græca 70. interpretum editio sit etiã authentica? Respondeo, fuisse suo tempore authenticam, quamdiu incorrupta permanfit. Nam Christus Dominus, euangelistæ, & Apostoli nonnumquam vsi sunt in scripturis citãdis: eam quoque vsus Ecclesie per multos annos approbauit; Patres item, vt latissime probat Leo Castrus in *Italam*, communi consensu tradiderunt, Septuaginta singulari Spiritus sancti dono, & munere scripturas interpretatos fuisse: quamuis Hieronymus aliquantulum repugnet. Nunc verò dubitant nonnulli, vtum sit athen-

tica: immò quidam alij dicunt, eam authenticam non esse, quia planè non constat, sit necne corrupta; nec Ecclesia de hoc certi aliquid cõstituit, nisi in ijs, quæ vnanimi consensu Patres testantur, aut Ecclesie vsus habet, vel eius auctoritas confirmat: vel Romani Pontifices approbaverunt. Sicut etiam originalis scriptura fuit, inquit, suo tempore authentica; sed nunc nõ est, mox quia Originalis authentica esse desierit, sed quia Ecclesie vsu, aut decreto, aut certè euidenter nobis non constat, sit postea vitata necne.

Cæterum animaduertendum est, auctoritate & iussu Sixti V. Pontificis Romani editum esse vetus Græcum Testamentum, iuxta Septuaginta interpretum editionem, ad emendatissimorum codicum fidem correctum, de quo idem Sixtus V. in Rescripto ipsis Græcis Biblijs veteris testamenti præfixo sic ait. *Cum itaque superioribus anni pie recordationis Gregorius XIII. Papa prædecessor noster, nobis suggerentibus, Græcum vetus Testamentum iuxta Septuaginta interpretum editionem, qua ipsi etiam Apostoli nunquam vsi fuerunt, ad emendatissimorum codicum fidem expoliendum mandauerit, eius rei cura directo filio nostro Antonio Sancte Romane Ecclesie Presbytero Cardinali, & alijs per eum delectis eruditissimis viris, demãdatis, & iam expositio huiusmodi per multis exemplaribus ex diversis Italiae bibliothecis, & præcipue ex nostra Vaticana diligenter collatis, matureque examinatis, absoluta sit, volumus, & sancimus ad Dei gloriam, & Ecclesie vtilitatem, vt vetus Græcum Testamentum, iuxta Septuaginta, ita recognitum, & expolitum ab omnibus recipiatur, ac retineatur, quo potissimum ad Latinae vulgatae editionis, & veterum Sanctorum patrum intelligentiam vtantur, prohibentes, ne qui de huiusmodi Græca editione audeat in posterum, vel addendo, vel demendo quicquam immutare. Hæc ibi Pontifex.*

Cap. IIII.

De Apostolicis, & diuinis Traditionibus.

Primo queritur, An sicut Fide creduntur, quæ in Scripturis Canonicis continentur, sicut etiam Fide credere oporteat, quæ sine scripto traditiones habent? Respondeo, in Concilio Tridentino, sessione quarta definitum. *Fidei & morum veritatem, & disciplinam contineri in libri scriptis, & sine scripto Traditionibus, quæ ipsius Christi ore ab Apostolis acceptæ, aut ab ipsis Apostolis Spiritu sancto dictante, quasi per manus traditæ ad nos usque peruenerunt; traditiones ipsarum cum ad fidem, sicut ad mores peruenientes tamquam, vel orationes à Christo, vel ab Spiritu sancto dictatas, & canonicam successione in Ecclesia Catholica, conseruatas per pietatis affectum, ac reuerentiam, cum libris suscipi, & reuerentius ipsa Synodus. Et postea. Si quis autem traditiones predictas sciens, & prudens contempserit, Anathematis. Idem definitur Synodus septima generalis. *Act. 7. & Paulus scribens ad Thessal. epist. 2. c. 2. dixit, tenete traditiones, quas didicistis sine per sermone, sive per epistolam nostram.**

Secundò Queritur, quid nomine Traditionis accipiatur? Respondeo, Traditionem esse doctrinam Fidei, vel morum, verbo, non scripto, quasi per manus à Maioribus acceptam. Ego in præfati loco Traditionem Diu-